



DUMINECA

Organ de propagandă religioasă și morală
și organ informativ al AGRU-lui din Eparhia Maramureșului

Suroul de distribuire: Librăria Asociațiunii Sighet, Piața Unirei No. 25

Apare în fiecare Duminică.

Prețul unui exemplar: 1 Leu

Mai mult caracter, mai mult suflet!

Vremurile apasă greu asupra noastră. Neliniștea și neîndestulirea tănuită sau exprimată, știută sau inconștientă au luat în stăpânire inimile noastre. Gazetele apoi încă și mai mult ajută neliniștea noastră scoțând în evidență primejdii trecute și prezente și amenințându-ne cu un viitor îndoliat.

Primejdii sunt, aceasta știm și noi. Dar cea mai mare primejdie nu din partea dușmanilor interni și externi ne amenință, ci primejdia aceasta are rădăcina ei în noi înșine. Nu avem destule caractere, nu avem destule suflete. De aceea apoi ființa noastră română și creștină nu se poate manifesta și de aceea tot curentul dăunător pentru creștinismul

nostru și contrar intereselor naționale află la noi mulți aderenți.

Ne trebuie caractere ferme, care sunt consecvente în executarea bine-lui. Caractere, pe care toate comorile lumii nu le pot abate de la calea lor bine chibzuită care le apropie de lumea valorilor eterne. Ne trebuie oameni care dacă lumea vreau ceva, și marța vreau același lucru, care nu spun minciuni și nu vestesc în gura mare după ameazăzi principii contrare cu cele vestite înaintea ameazăzi.

Ne trebuie oameni care să știe că, în afară de sancțiunile legii, în conștiința noastră avem și alte sancțiuni, ce pot să ne facă vieța iad sau rai încă pe pământ. Aceste sunt sădite în ființa noas-

tră intimă de Judecătorul suprem și totdeauna își ridică vocea când facem ceva rău și totdeauna ne laudă când executăm binele. Aceste să ne îndemne ca noi să nu ne lipim de noroiul pământului, ci săfim mai mult suflete, căutând să-l lăsăm sufletul nostru să acționeze în noi, căutând de a plăcea Stăpânului sufletelor.

Dacă vom avea suflete, vom avea și caractere și atunci nu trebuie să ne temem că națiunea noastră va rățăci în întunecimile păgâne și neromânești.

I. B.



Citiți și răspândiți
„Dumineca“



O noapte la Sf. Mânăstire.

Bătrânul Prislop, învăluit în mantie de nouri, străjuește ca un gigant uriaș din vechea mitologie, cetatea bătrână dăătoare de lumină și desăvârșire, Mânăstirea Moiseiului. Ce sinistre și întunecate par acele locuri pentru un om care le cercetează prima dată: În spre Miazăzi culmea Carpaților, veșnic acoperită de verdeța brazilor seculari, stau falnici ca un zid de protecție, iar pe fondul său verde se profilează turla înaltă a bisericii. Albeața sa immaculată înmaginează sfințenia acelor locuri și curățenia celor ce slujesc la altarul ei. Alături de impunătorul locaș, stă vechea bisericuță mică și perdută în amintirea anilor ce-au trecut. Dar e așa de scumpă pentru frații călugări! căci în ea se oglindesc atâtea decenii, în ea au servit atâți înaintași și atâți cuvioși părinți au trecut în lumea dreptilor fă-

cându-și datoria la altarul ei.

Mai jos în imediata apropiere a celor două locașuri de rugă se ridică modestă Mânăstirea, locuința cuvioșilor călugări și dependențele ei. Iar în grădină printre șiruri de pomi și straturi de flori, înfipte din loc în loc, stau sfințele cruci, simboale ale creștinismului. Ele păzesc Sf. locaș de orice necurățenie din afară.

Creștine! când treci prin acele locuri, închină-te. Căci Domnul sălășluiește în ele, iar sufletul tău se curăță când trece pe locurile sfinte ale Mânăstirei. Rătăcitori ca și un marinăr fără busolă suntem pe sbuciumatele valuri ale vieții, dar Domnul veghează și dreapta sa deapureri întinsă deasupra creaturilor Sale, ne călăuzește pașii spre lumină și adevăr.

Gr. Ardeleanu
inv.

Maramureșul desrădăcinat.

Maramureșul are parcă o urșită desfăcută de a țării întregi. Trăiește izolat, complect uitat, ca un maidan la un capăt de țară, unde putem lăsa intrarea liberă pentru oricine. Țara Moșilor a fost măcar discutată, a fost reînviată în discursuri, afișată ca pildă. Basarabia surghiunit și ea de o politică nefastă a fost cel puțin plânsă de tot natul, dar Maramureșul, este puțin și simplu scos din programul guvernelor și caznele lui

nu dor întreg neamul. E ca o ramură ruptă lăsată să moară. părăsită, fără grija de a fi din nou altoită la trupul României, Maramureșul, nobilul ținut voevodal, e uzurpat tot mai îngrijorător de evrei, deși acolo nu prea erau mulți kilometri pătrați virani, pentruca Filderman să-și poată justifica năvălirea atâtor connaționali.

Tot timpul cât am stat pe meleagurile Maramureșului aveam impresia că asist la un

asfințit istoric. N'am întâlnit decât foarte rar furtuna în piepturi, furtună pentru o viață nouă, pentru o ieșire dintr'o viață de totală renunțare la istorie. Tărani sunt tociți de politicianism, supti și îmbolnăviți de evrei.

Iar conducătorii sunt inapți de a trezi din somn un ținut uitat.

Pământul unde am început să facem istorie, de unde am pornit întâiul refuz, întâia rebeliune de a nu sluji alte destine, e cu desăvârșire invalid parcă de a-și striga durerile, de a-și cere ajutor, de a trage un semnal de alarmă. Dar poate cea mai cumplită tragedie a Maramureșului e înțelegerea imoralității, prostituarea țărăncilor, a falnicilor noastre țărănci, dărzănia cărora a salvat de atâtea ori primejdia amurgului acestui ținut. Copiii sunt mai plâpânzi ca altădată, concubinajul s'a înmulțit și patima după alcool s'a mutat și la femei.

Mai mult decât orice această decadență a femeilor amenință Maramureșul. Toate aceste dureri ale ținutului lui Dragoș sunt pricinuite poate de o desnațedejde, de o tristețe amară. Ei au fost uitați, au fost părăsiți. Sensibilitatea lor nu mai poate îndura atâtea negrijă. De ce peste capetele lor atâtea blesteme? De ce nu există o solidaritate în nenorociri? Nu înțeleg ca o parte din țară să nu participe efectiv la durerile celeilalte.

O națiune; e o unitate, e aceiași șiră a spinării; toate conductele tuturor necazurilor să treacă pe la fiecare. Maramureșul n'are grâu, situația geografică nu-i îngăduie să-și fie sie-și suficient. Dar asta nu înseamnă ca să fie predat sărăciei, să fie dat în chirie la alte neamuri. Un neam trebuie să fie ca și vasele comunicante. Istoria se laudă cu rebeliunea

lui Bogdan neamul și-a păstrat acolo pur structură și obiceiuri și apoi îl lăsăm pradă mizeriei.

Fără îndoială că și aici vina o poartă aceiași murdară politică. Ea a ucis orice voluptate de a face fără pentru neam, nu fără pentru club, ea a adormit voința de a se scutura de o viață inferioară.

Maramureșul e absent fără nici un orologiu național. In Sighet există o librărie românească și cu toate acestea românii continuă să cumpere de la evrei. In Sighet ne obositul Maior Costin vrea cu orice preț să ridice un monument lui Eminescu, să-i mai deștepte, să se mai trezească; până acum a putut aduna doar mica sumă de două mii lei. Și în timpul acesta pentru propagandă electorală au sosit patru sute mii lei, cari bani au înviorat pentru câțva timp Maramureșul cu câteva bătaii strașnice între alegătorii diferitelor partide, nelipsind dela aceste frumoase acrobații electorale nici intelectualii.

In Sighet Românii o semă vorbesc ungurește, iar cei mulți funcționari români desfigurează limba noastră. Da, Maramureșul e absent, iar guvernele l'au uitat. Ți-se cutremură tâmpile de durere că nimeni nu-l invită să între în măduva destinului acestui neam. In timpul acesta evreul își viră misiunea lui, își urmează calculat mesianismul său. Imi povesteau niște țărani că evreii sunt necesari acolo, că jidovii spun că fără de ei popoarele pier. Țăranii acestia imi spuneau mesianismul lui Ahasverus cu un aer mistic.

Evreii din Maramureș se coaboară și în sufletele creștinilor noștri țărani iar partidele politice... se încăeră.

Se surpă Maramureșul și nimeni nu-l mai proptește. Credeam în tineretul lui, dar și acesta în mare parte e politi-

cianizat. Dar poate au mai rămaș tineri cari să pornească un marș de refacere, cari să poată salva ținutul acesta violentat atât de barbar și părăsit atât de laș. Ținutul acesta insultat de toate guvernele, ros rând pe rând, trebuie să-și recapete mândria națională, trebuie să-și dobândească puritatea și cuvioșia de altădată. Maramureșul trebuie recucerit până când nu e complect desrădăcinat. Aci unde a fost poate cea mai curată zonă românească, unde țărani au rămaș mai fideli strămoșilor lor, aci în acest

voevodat al Maramureșului, ca un frumos album de băștinași de mii de ani, trebuie să se inaugureze o viață nouă.

Nu știu când se va zidi România poveștilor noastre, dar văd cum din toate părțile tinerii poartă pe umeri cărămizi grele și în suflet dor de a clădi... Atunci Maramureșul nu va fi uitat, ca o insulă a șerpilor. Dar pașii trebuie să grăbiți fiindcă suntem la asfințit și începe să se întunece și în noapte oameni răi pot să strice țara să o islovească și să-i mute destinul.

Coriolan GHETIE.

Conferința Dlui Dr. Z. Păclișan.

In seara zilei de 26 Septembrie 1937 orașul nostru a avut fericirea de a-l găzdui pe dl. Dr. Zenovie Paclișanu director general la presidenția Consiliului de Miniștri, membru al Academiei Române. Invitat de câțiva oameni de inimă, Dl. Dr. Z. Paclișanu cu bucurie a primit, ca să țină o conferință în cadrele Agrului local. Pentru aceasta ocazie sala mare a prefecturii a fost plină de doamnele și domniile, cari s'au folosit de rara ocazie, de a asculta o conferință cu adevărat „academică”. Intre cei prezenți am remarcat și mulți preoți veniți dela sate anume.

Conferința a tratat rolul Bisericii unite în politica națională a României și contribuția ei la redășteptarea sentimentului național. Dl. Păclișanu în introducere expune motivele, care l-au determinat ca să-și aleagă

acest obiect: suntem tratați ca români de mâna a doua, ideea religiei se confundă cu cel al naționalității. O mare parte din oamenii de seamă a țării socotește catolicismul ca un pericol național. In tratate conferințianul citează pe Sextil Pușcaru profesor universitar, președintele Forului, care atribue începuturile mișcării naționale unei influențe din apus și în special unirii. Minunea resurrecției poporului român a săvârșit-o Petru Maior, Gheorghe Șincai și alți uniți, cari din Roma au adus ideea de redășteptare a poporului român.

Describe apoi puternica mișcare pentru recunoașterea poporului român ca a patra națiune a Transilvaniei. Prin unire sa ajuns la un contact permanent cu Apusul. Unirii se poate mulțumi, 1. confirmarea originii noastre romane, 2. redăștepta-

rea conștiinței naționale și 3. conștiința unității naționale.

Pe urmă apoi combate „revizionismul” catolicismului și și al Papei, despre care atât de mult se vorbește ca ultimul argument pentru ortodoxizarea uniților. Revizionisții sunt revizionisți nu în calitatea lor de catolici, ci în calitatea lor de unguri: altcum revizionisți ar trebui să fie și francezii catolici, — tot așa, nici ortodocșilor nu li se poate imputa, că sunt revizionisți în urma credinței lor ortodoxe, ci fiindcă sunt de naționalitate bulgară, rusă etc. Cu bogate argumente ară-

tă apoi că papalitatea niciodată n'a împiedecat mișcarea naționalistă. Petru Pavel Aron, Micu Klein și toți au avut Papă și niciodată nu li s'a pus piedecă în opera lor naționalistă. Vasile Lucaci în nesfârșitele sale drumuri de propagandă națională nici când n'a fost împiedecat de capul suprem al Bisericii catolice.

Conferința a avut darul de a deschide ochii celor orbi, și a întări, pe aceia, cari mai aveau îndoieli asupra rolului redemptător al Bisericii unite în ce privește naționalismul românesc.

lul unei acțiuni foarte apropiate, de obicei un capriciu, o tinerețe fără Dumnezeu.

Episcopul Petit de Julesville contemplând cu ochii minții viitorul, vedea că tinerețea ieșită din aceste comununi va fi într'o zi osatura pe care se va sprijini Franța, va fi imma regenerării Franței, va da o continuitate patriei legând-o de epocile ei mărețe, epoci de concentrare, credință și muncă.

O. C.

Lourdes și Tinerimea Franței.

BCU Cluj / Central University Library

(Într'o zi de vară, cu ocazia unei călătorii).

Viitorul Franței era acolo, în fața grotei, a locului sacru unde pe vecie se înalță chipul Imaculatei Concepții, așa cum l-a făurit artistul după deslușirile Bernadetei, după pricepera ei inspirată de a zugrăvi pe „Toată frumoasă ești Marie... și prihană strămoșească nu este în tine...”

Tinerimea Franței tinerimea școalelor confesionale și ale asociațiilor catolice ale Tinerimii stăteau în reculegere, unind în aceeaș rugăciune fierbinte: credința și patria: Doamne, mântuește-ne Franța; Marie, izbăvește-ne! ... Și defilarea Tinerimii cu staționări prelungite de rugă în fața Prea-Sfintei se desfășură mereu, aducând alți preoți, alți profesori, alți părinți,

alți tineri dar acelaș suflet unic.

Cu nouă ani înainte, ascultam la Dijon conferința episcopului Petit de Julesville asupra splendoarei școalelor confesionale și ale asociațiilor tinerimii catolice, a sufletului tare, neînfrânt creștinesc, sănătos ce-l zidesc ele, suflet mândru și iubitor de patrie, un suflet care se sbate să cunoască trecutul istoric al neamului, să-i cuprindă în adâncul inimii pitorescul, frumusețile variate ale solului francez. Aceste școli, aceste asociațiuni ardeau și ard în mijlocul pustiului școalei laice care dă o tinerim moleșită, fără ambiție, iubitoare de flirt, de confort sau în cel mai bun caz sportivă, fără a simți nevoia deliciilor gândirii, cu țe-



Preoții, cari au făcut exerciții spirituale la Mănăstirea Bixad în zilele dn 20—24 Septembrie, au avut fericirea de a-l vedea și auzi pe Eminența Sa cardinalul Eugen Tisserant capul Congregației pentru Biserica Orientală sub directa conducere a Preafericitului Părinte, care în ziua de 22 Septembrie a vizitat această mănăstire împreună cu Exelența Sa Episcopul Dr. Alexandru Rusu. Tot acești preoți au avut ocazia de vedea pe Sfinția Sa Dionisie, superiorul general al ordinului bazilitanior cu sediul la Roma, care — deși înaintat în vârstă — cercetează toate mănăstirile bazilitane. După informațiile ce le avem, au fost vizitate și mănăstirile Moiseiu și Nicula.

* * *

Sfințire de Capelă. Dumineca 26 Septembrie a fost binecuvântată de păr. Titus Berinde capela din penitenciarul Sighet în prezența membrilor parchetului de lângă Tribunalul Sighet și a deținuților din închisoare.

Agru ce face?

Ne întrebăm uimiți: Agru ce face? Gazetele aduc știri tot mai alarmante. În anul trecut Congresul general nu s'a ținut, anul acesta tot așa. Ne întrebăm pentru ce? Și acest „pentru ce” este izvorul al multor suspiciuni!! Și luând în considerare situația mizerabilă în care am ajuns, cu drept cuvânt presupunem, că și-a vârit dracu coada între noi, ca să nu avem și noi o organizație, unde uniți sub acelaș steag al credinței, preoți și mireni, să pornim lupta de rezistență și de eliberare din situația umilă în care ne-a adus tembelismul și reaua noastră credință. Căci aceștia sunt principalii factori în procesul nostru de desființare. S'a înființat episcopia Maramureșului cu sediul la Baia-Mare, întrebăm pentru ce nu la Sighet? Agru atunci, când încă era proaspăt, când încă a fost condus de pure idealuri, nu a răspuns la acest „pentru ce?” Atunci am socotit, că numai pentru aceea, ca să nu se știrbească interesele unora, cări au fost atât

de mici la suflet, încât n'au putut să renunțe la speculațiile lor în fața intereselor mari ai Bisericii sau — poate au fost atât de miopi, încât nu au văzut pericolul iminent!? Azi — când noua episcopie ortodoxă ne este pusă în coastă, formând de acum un pericol permanent, căci fatal trebuie să-și câștige credincioși.. am primit răspunsul la acel: pentru ce? Ca Maramureșul să devină ortodox. Și Agru n'a ridicat nicodată un cuvânt pentru ca sediul episcopiei să fie la Sighet.

Trecem peste tot ce nu a făcut Agru, dar ar fi trebuit să facă și ne întrebăm din nou: pentru ce Agru nu a luat inițiativa unei campanii monstre împotriva episcopiei ortodoxe din Sighet, pentru ce Agru, ca forul cel mai competent, un singur glas n'a ridicat pentru de lăturarea acestui pericol?

Noi așteptam mult de la acest Agru. Așteptam ca barem în ceasul al doisprezecelea să repare printr'un gest — dacă ar fi trebuit chiar eroic — greșelile trecutului. Nu s'a făcut. Agru tace.

Dar noi vrem să nu

tacă. Vrem un Agru viu, un Agru puternic, care să se impună. Vrem un Agru purificat și lipsit de ură, un Agru izvor de sfințenie și de luptă dreaptă.



Cronica săptămânii.

În Italia s'a întocmit legea imprumutului de căsătorie. Cari nu au trecut dintre cei căsătoriți de 26 ani și au mai puțin venit de 12.000 Lire după nașterea primului prunc primesc o reducere 10%, la al doilea alte 20%, la al treilea alte 30%, iar la nașterea pruncului al patrulea li se iartă toată datoria. Impozitele pe burlaci s'au mărit și s'a extins și asupra ofițerilor și subofițerilor. Pentru înlesnirea căsătoriei militarilor s'a șters dota. Părinții cu mai mulți copii la școală au reduceri mari la taxele școlare.

* * *

În jurul Episcopiei ortodoxe al Maramureșului s'au iscat multe discuții. „România Nouă” scrie, că în chestiunea aceasta importantă corul nostru episcopesc s'a prezentat la palat la audiență colectivă, dar n'a fost primit. Tot „România Nouă” mai scrie că Dl. Dr. Valet Pop ministru și președintele Agrului a fost rugat de a conduce o delegație tot în aceasta chestiune. Dl. Dr. Valet Pop ar fi

refuzat invitarea și ar fi declarat, că la data de 15 Octombrie își va prezenta demisia din președinția Agru-lui. Unirea din Blaj desmințeste aceasta știre. Mulți acuză guvernul actual pentru înființarea acestei episcopii, iar alții, aderenții guvernului, zic, că vina o poartă aceia cari la timpul său n'au permis ca sediul episcopiei unite de Maramureș să fie în Sighet. S'au iscat certuri și neînțelegeri, în loc de o acțiune comună și frățească. Pierirea te din tine Israile!

* * *

Așa se vede că în Rusia sovietică planul de extirpație a credinței nu a reușit. Și anume guvernul nu este mulțumit cu recensământul populației efectuat în Februarie crt. Cauza nemulțumirii este, că rubrica „religiunea” în foarte multe cazuri este complectată cu religiunea pe care o profesază recenzatul, în loc de cu: fără

credință. Noul recensământ se va face în Ianuarie 1938. Nădăjdum, că bravii creștini și cu aceasta dată vor comromite politica antireligioasă a sovietelor.

* * *

Faima „raului bolșevic” scade din zi în zi. Deasta dată nu streinii o vestejesc, ci state întregi „minoritare”, înglobate în acest rai al teroarei roșii se plâng și încă în mod oficial. Aserbeidzan, Caucazul, Georgia, Turchestan și Ucraina prin delegați oficiali au înaintat Societății Națiunilor un memorandum, în care atrag atențiunea a președintelui Societății Națiunilor asupra opresiunii sovietice și se plâng mai ales împotriva teroarei roșii. Memorandumul arată, că noua constituție sovietică se îndreaptă mai ales împotriva acelor state, a căror independență și autonomie a fost recunoscută în 1917

de Rusia Sovietică. Rusia Sovietică — zice memorandumul, — care acasă ține populația subteroaarea permanentă a stării de asediu, împrăstie în lumea întreagă sămânța neînțelegerii. Ea este cel mai mare dușman al civilizației și al păcii lumii.



O nouă carte a apărut în editura Mănăstirii Bixad: Drumul cătră cer, sfaturi duhovnicești pentru credincioșii greco-catolici. De ieromonahul Lucian Pop, egumenul Mănăstirii Moiseiu, autorul Călătoriei la iad cu Scriptura în mână. Prețul 10 lei tratează într'un limbaj spre înțelesul tuturor cele 10 porunci, 5 porunci ale sf. Bisericii și dă și sfaturi și învățături din sfânta Scriptură.



Pentru comitet răspunde: Titu Berinde



Calendar săptămânal.

3—9 Octombrie 1937.

3. Dumineca a II-a d. In. sf. Cruci

ap. II. Cor. 6, 16. Evg. Luca 6, 31.

M. Dionisie † 117

4. Luni C. Ieroteu

5. Marți M. Haritina

6. Mercuri Ap. Toma † 75

7. Joi M. Sergiu și V

8. Vineri C. Pelagia † 457

9. Sâmbătă Ap. Iacob Alfeu

Până la sfârșitul lunei ziua scade cu o oră 40 m.

„... ce unire are Cristos cu Beliar ?

Sau ce parte are credincioșul cu cel necredincioș ?

Sau ce însoțire are biserica lui Dumnezeu cu idolii ? Doar voi sunteți biserica lui Dumnezeu celui viu precum a zis Dumnezeu : voi locui întru ei și voi fi lor Dumnezeu, și ei îmi vor fi mie popor.

Pentru aceea ieșiți din mijlocul lor și vă osebiți, zice Domnul ; și de necurat să nu vă atingeți, și eu vă voi primi pe voi ;

și eu voi fi vouă tată, și voi veți fi mie fii și fete, zice Domnul atotputernicul.

II. Corinteni 6, 16—18.

